

L' AVENS

REVISTA MENSUAL

DE

LLETRAS, ARTS Y CIENCIAS

VOLUM I. — 1882 - 1883

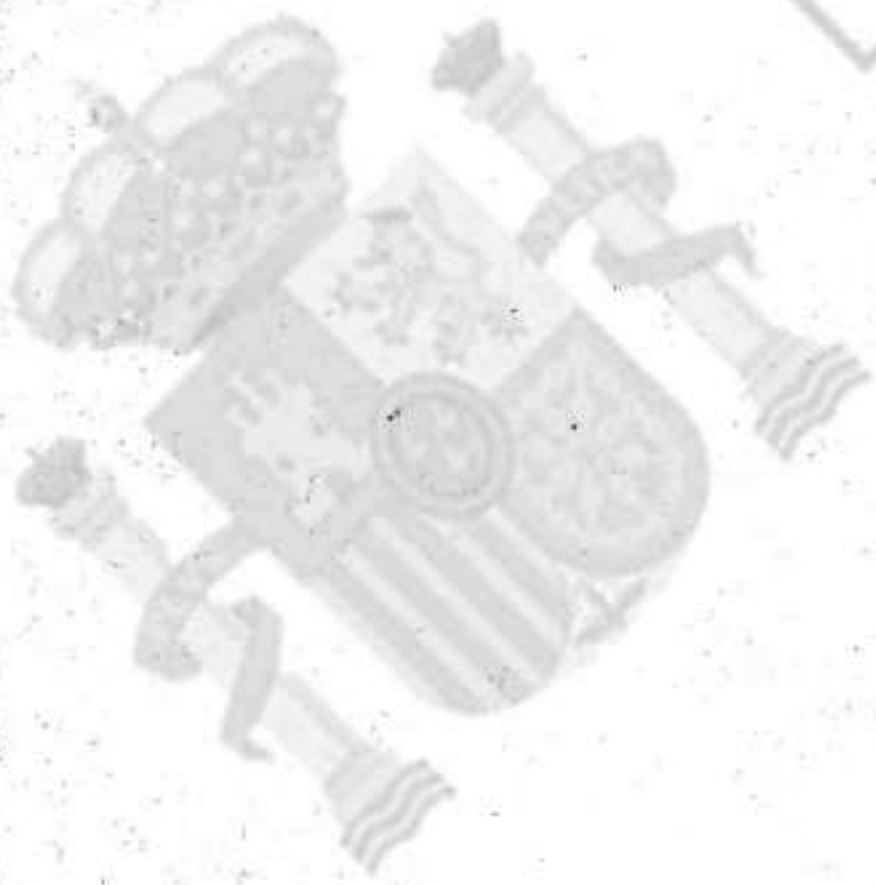

BARCELONA.

IMPREMPTA DE L. OBRADORS,
CARRER DE SAN RAMON, N.º 4.

1883.

MINISTERIO
DE CULTURA

ÍNDIX

A.	Págs.		Págs.
Un home polítich. (<i>Teatre Catalá</i>).	150	GALLARD (ARTUR.)	
ALMIRALL (VALENTÍ.)		Lo plant de la cardina (<i>poesia</i>).	54
Una qüestió important.	22	GARRIGA (FRANCISCO X.)	
Darwin.	66	Recorts (<i>poesia</i>).	18
Diálech entre l' Ebro y 'l Tajo.	134	¿ Que no t' estimo? (<i>poesia</i>).	35
BASSEGODA (RAMON E.)		GOMIS (CELS.)	
Niu d' amor (<i>poesia</i>).	38	A una Font (<i>poesia</i>).	61
BRÚ SANCLEMENT (JOAN.)		? (<i>poesia</i>).	94
Indecisió.	43	La patria del home (<i>poesia</i>).	125
CANIBELL (EUDALT.)		GUANYABENS (EMILI.)	
Una opinió.	3, 12, 23	Influencia del calor central en la demarcació de las costas.	9
Pedralbes.	55	Lo noy y la bola (<i>poesia</i>).	19
Als Excursionistas.	114	Probatura (<i>poesia</i>).	42
Un dólmen (?).	194	GUIMERÁ (ANGEL.)	
CLARASÓ (FRANCESCH.)		La mort d' una mare (<i>poesia</i>).	12
* * (<i>Poesia</i>).	25	J. (ESPERANSA.)	
CODOLOSA (JOSEPH M. ^a)		* * (<i>poesia</i>).	23
Retrato d' una coqueta (<i>poesia</i>).	35	LOPEZ OMS (LLUIS)	
CHAMPSAUR Y SICILIA (BALTASAR.)		Y MASSÓ Y TORRENTS (JAUME.)	
La Ciencia.	62, 71	Lo llibre vert.	107, 122, 154
FERRER Y CODINA (ANTON.)		M. M. M.	
Lo ver amor (<i>poesia</i>).	142	Bellas arts.	6, 15, 28, 39, 46
FITER É INGLÉS (JOSEPH.)		M.	
Lo monastir de S. Cugat del Vallés.	85	Domingo Badia y Lebllich.	118
FOREST Y SICART (ESTEVE.)		MASSÓ Y TORRENTS (JAUME.)	
Plany d' amor (<i>poesia</i>).	28	L' Avens (<i>poesia</i>).	2
G.		Agnés de Llar.	2, 11, 18, 26, 35
Lo punyal d' or (Teatre Catalá).	129	Agrahiment.	18
Lo pes de la culpa (Teatre Catalá).	151	L' Amor y Catalunya (<i>poesia</i>).	69
		La derrera classe (traducció de A. Daudet) Vegis <i>Lopez Oms</i> (<i>Lluis</i>).	161
		MESTRES (APELES.)	
		L' Hivern (<i>poesia</i>).	202

	Págs.		Págs.
MÓNER (JOAQUIM M. ^a)		bió y Ors.) El sentimiento del honor en el teatro de Calderon (Rubió y Lluch).—A.	111
Llatinisme del idioma catalá.	49	Valls-Vilanova-Barcelona.—A.	126
OLLER (NARCÍS.)		El siglo de Pericles (Masriera).	
Lo concurs de la Catedral.	47	—A.. . . .	127
¡Amunt! ¡amunt! (<i>poesia</i>).	110	Fausto (trad. de Llorente)—A.	127
Lo concurs d' esculpturas pera 'l monument á Colon.. . . .	197	Flors del meu hort (Labaila).	
PERÉS (RAMON DOMINGO.)		—V.. . . .	128
La crítica literaria á Catalunya	98	Al ferro-carril (Piera).—A.	155
A propòsit dels discursos acadèmichs dels Srs. Balaguer y Castelar.	138	Buscant la felicitat (Gumá)—A.	166
PUIGGARÍ (JOSEPH.)		Cuentos de Perrault.—A.	166
Un braser del sigle XVII.. . . .	120	Bocetos californianos (Bret Harte)..	167
Tapit de Sant Jordi.	158	Hero (Bassegoda).—V.. . . .	167
ROURE (CONRAT.)		Nuevos cantares (Palau).	167
Los dos gats (<i>poesia</i>).. . . .	6	Reina absoluta (Riera y Bertran).—V.. . . .	167
SOLER (ERNEST.)		Lo llibre de la fé.—A.	203
Deliri (<i>poesia</i>).	10	Lo llibre de la infantesa (Roig).	
Un mar de plor (<i>poesia</i>).	49	—A.. . . .	204
SOLER (FREDERICH.)		Petons y pessichs (Gumá).—A.	204
La creu d' or (<i>poesia</i>).	30	Libre del orde de Cavayleria (Ramon Lull).—A.	205
SPLEEN.		Jochs Florals de 1883.	205
D. Salvador Sampere y Miquel (Figuras y Figuretas)..	145	Lo rat-penat, calendari de 1883.	205
D. Jascinto Verdaguer (Figuras y Figuretas)..	189	Aventuras del baron de Munchhausthen.—V.	206
UBACH Y VINYETA (FRANCESCH.)		A la memoria del inmortal Cervantes (Forest)..	206
La primera esperansa (<i>poesia</i>).	143	Dramas de Shakespeare.. . . .	206
BIBLIOGRAFIA.		La Divina Comedia (Dant).	207
Anuari de la Associació d' excursions Catalana.—1881.	78	Ivanhoe (Walter Scott).. . . .	207
Primavera (Forest).	95	TRAVALLS NO FIRMATS.	
Adolescencia (Perés)..	95	Nostre propòsit.	1
Fecundacion artificial humana (Manent).	95	Lo toch del mal temps.	7
Una obra en prosa de Vicens García.	95	Mosaich romá.	14
Felipe de Malla (Bofarull y Sans.)—G.	111	La Tragedia.. . . .	17
Mas memorias (Bosch-Gelabert.)—V.. . . .	111	Claustres de la Catedral de Girona.. . . .	25
Ausias March y su época (Ru-		Carles B. Aribau.	34
		La llengua catalana.	36
		Vista alegre.	38
		Teatre catalá.	39
		Conrat Roure.	42
		Apolo.	42
		La Banda de Bastardía.	65
		Un punt concret del Catalanisme.	81
		Lo número de Maig de 1883 está dedicat als Jochs Florals y conté la historia sumaria d' aquestos y una noticia biográfica de cada mestre en Gay Saber.	

* LLETRAS * * ART * * CIENCIA *

PREUS
 Número sol 2 cuartos
 Trimestre 2 rals

Se publica
 'ls días 1 y 15 de cada mes

ADMINISTRACIÓ
 Carrer de la Cucurulla, número 3
 Llibrería

NOSTRE PROPÓSIT

A temps que acariciavam l'ideya de donar á llum un periódich, y ab aixó 's compendrà quina es nostra satisfacció al veurerla ja realisada.

Entrem, donchs, á trepitjar l'escabrós viarany del periodisme, encare que molt poch entesos en éll, impulsats per lo bon desitj, y pensant que si be avuy som los més petits, seguint l'ordre natural, anirem progressant mentres duri nostra vida. Ademés, lo titol que porta nostra publicació 'ns obliga á ferho.

Lo Progrés es y será sempre nostra guía, com deu ser lo de tota la humanitat, y rebrém ab especial satisfacció 'ls avensos practicats en tots los rams del humà saber; deixant apart tota mena d'ideyas enrederidas, debils estorbs interposats en lo camí de la Civilisació. Som joves los que tenim á càrrech la publicació de L' AVENS y ab la se-

guretat de que aquest es lo camí que debem empendrer, correrém á passos agegantats, si 'ns es possible, envers la meta de nostras aspiracions.

En un altre camp tindrem que alternar, encara que representant un paper relativament petit, que es en lo catalanisme, en lo qual s'observan avuy duas tendencias sumament divergents, per mes que en la apariencia sembla que convergeixen á un mateix fi per lo mer fet de titularse catalanistas. Los uns sols desitjan lo progrés y millora de Catalunya, y 'ls altres se fan sectaris de las ideyas més enrederidas, ab la pretensió de fer renaixer cosas, que si bé esqueyan á la Catalunya del temps passat no se las enjiponaria la Catalunya del sigle XIX. Entre aquestos partits hi ha la mitjanía, 'ls partidaris de la indecisió, 'ls estacionaris, los que no avansan ni reculan, en una paraula, la nulitat; perque entre 'ls altres, fins los que obran en sentit contraproduhent fan alguna cosa, treballan. No cal dir que nosaltres nos posarém al costat dels més avansats, desde 'l moment en que 'ns tatem d'estimar á la terra que 'ns ha vist naixer.

Fins d' esser enrederit ó avansat de-
pent l' expresarse en antich ó modern.
Nosaltres, no poguent resistir la ver-
gonya que 'ns causa al fullejar una
revista catalana, lo veurer tants parers
en la ortografia, mirarém d' unificarla
lo més possible y no usarém termes
antiquats sinó quant nos en faltin dels
qu' estan en us.

Dit aixó, passém á las condicions
materials de L' AVENS.

Nostra principal predilecció será á
las Bellas Arts en tota sa extensió y
aplicacions, á la Lliteratura y á la
Ciencia, verdader timó de la nau de l'
Univers.

Lo número de páginas de cada exem-
plar variarà de vuit á setze, aixís com
tampoch será fixo lo número de gra-
bats, dels quals pot servir de mostra
los que doném avuy.

Además comtém esser dignament se-
cundats per personas de reconegut ta-
lent, quals firmas aniràn veyent nos-
tres lectors en lo transcurs de nostra
publicació.

Ab aquestas bases y condicions nos
presentém al públich, y si aquest nos
dispensa bona acullida no escatimarém
milloras ni perdonarém sacrificis pera
cumplir lo que 'ns havém proposat.

LA REDACCIÓ

L' AVENS

Dels que saludan á la fresca aubada
volem ser los més ínfims aucellets
y admirarém dels altres la volada
y sos refiles escoltarém quiets.

¿Donchs perquè, sent humils, gosem posarnos
al costat dels que 'ns podan ensenyar?
perqué l' astre que sempre deu guiarnos
nos empeny á tot hora á progressar.
Perqué, com la ciutat trobantse estreta
s' obra pas de sos murs per entremitj
derribantlos al sol, com fera inquieta
de fugir de la gabia te desitj
que l' esclavisa y guarda apresonada
anhelant del desert la inmensitat,
com l' esclava que viu encadenada
va esperant lo bell jorn de llibertat;

nostre cor en lo cos no té cabuda
perqué ansía volar com vola 'l vent,
y escoltar la veu noble y conmoguda
del qui canti las glorias del talent,
del qui entoni del sigle los avensos,
del qui 'ns mostri 'l Progrés en Ciencia y Art
y d' electrissitat los fils extensos
qu' atravessan lo mon de part á part.

Lo pardal molt escolta de vegadas
los cantars que refila 'l rossinyol,
mes si talleu sas álas adoradas
lo veureu trist, queixós y sens consol.
Sentir volem nosaltres la fragancia
qu' ompla avuy día l' ambitós espay,
puig tancats en lo cercle d' ignorancia
no sentirém la veu del sabi may.
Donchs saber, progressar volem com altres
y es per aixó precis al mon sortir
é imitant als que son més que nosaltres
á la terra qu' hem nat podrem servir.
Progrés, virtut, amor (*) es nostre lema
tenim en eil per corre' un camp inmens,
y es y será per sempre nostre emblema
de Catalunya 'l remarcable *avens*.

J. M. y T.

AGNÉS DE LLAR

TRADICIÓ ROSSELLONESA

LA historia, tradicions y escenas
dels territoris qu' un jorn for-
maren part de Catalunya, son sempre
recordats ab gust, y més encara quant
se refereixen al temps en que 's divor-
ciaren de la mare patria.

Lo Rosselló, Conflent y Cerdanya
francesa, se trovan en aquest cas. Tot
lo departament dels Pirineus Orien-
tals será sempre catalá de cor, desde 'l
moment que sas costums son essencial-
ment catalanas, y no es altre cosa lo
carácter de sos habitants, y no deixan de
ser en catalá las cansons qu' entona la
mare al bressar lo fillet de sas entranyas.

Mes deixant apart lo que hi podem
observar avuy dia, anem á remontan-
nos al temps en que 's separará de Cata-
lunya.

Despres d' haver anat sempre lo Ros-

(*) Clavé *La Maquinista*.

selló, Conflent y la Cerdanya tota agermanats ab la terra catalana, vingué lo temps en que s' asseya al trono d' Espanya aquell rey que deixant la política del Estat á cárrech del envejós comte-duch d' Olivares, sols s' entregava als brassos de la corrompuda Cort, gastant miserablement las suhors de la nació en festas y saraus; mentres que en Fransa governava aquell colós de la historia nomenat Lluís XIV.

Després de temps que la Fransa festejava 'l Rosselló y demés territoris de la frontera, los rossellonesos se vegéren obligats á cambiar de patria, perque eran ceditos per Felip en prometatge á sa filla Maria-Teresa al casarse ab Lluís XIV.

Molt costá als francesos subjectar als que habian passat á son govern, puig comprenent sa desgracia, los habitants del Rosselló, Conflent y part de Cerdanya 's rebelavan continuament contra sos opressors. Mes ni las valentías dels miquelets ni las conspiracions que 's tramaren foren possibles á lliurarlos del jou francés.

Lo temps ha passat; y aixís com avans ploravan los rossellonesos la opressió de Fransa, avuy que la vehina República ho ha encreuhat tot de magníficas carreteras, avuy que 'l poble més insignificant dels Pirineus Orientals conta ab telégrafo pera comunicarse ab tot arreu, y en que la locomotora corra per las valls y per la plana, los habitants de las terras que perderem son, y ab rahó, entussiastas francesos. Però sempre contemplan á Catalunya com á germana y 's condolan de no poderla abrassar més fort. Lo qu' avans creyan una desgracia avuy se 'ls hi ha convertit en sort.

¡Ditxosos élls, que lliures d' una centralisació absorbent, segueixan pas á pas los progressos de la humanitat, sense trabas que 'ls destorbin!

Seguirá.

UNA OPINIÓ

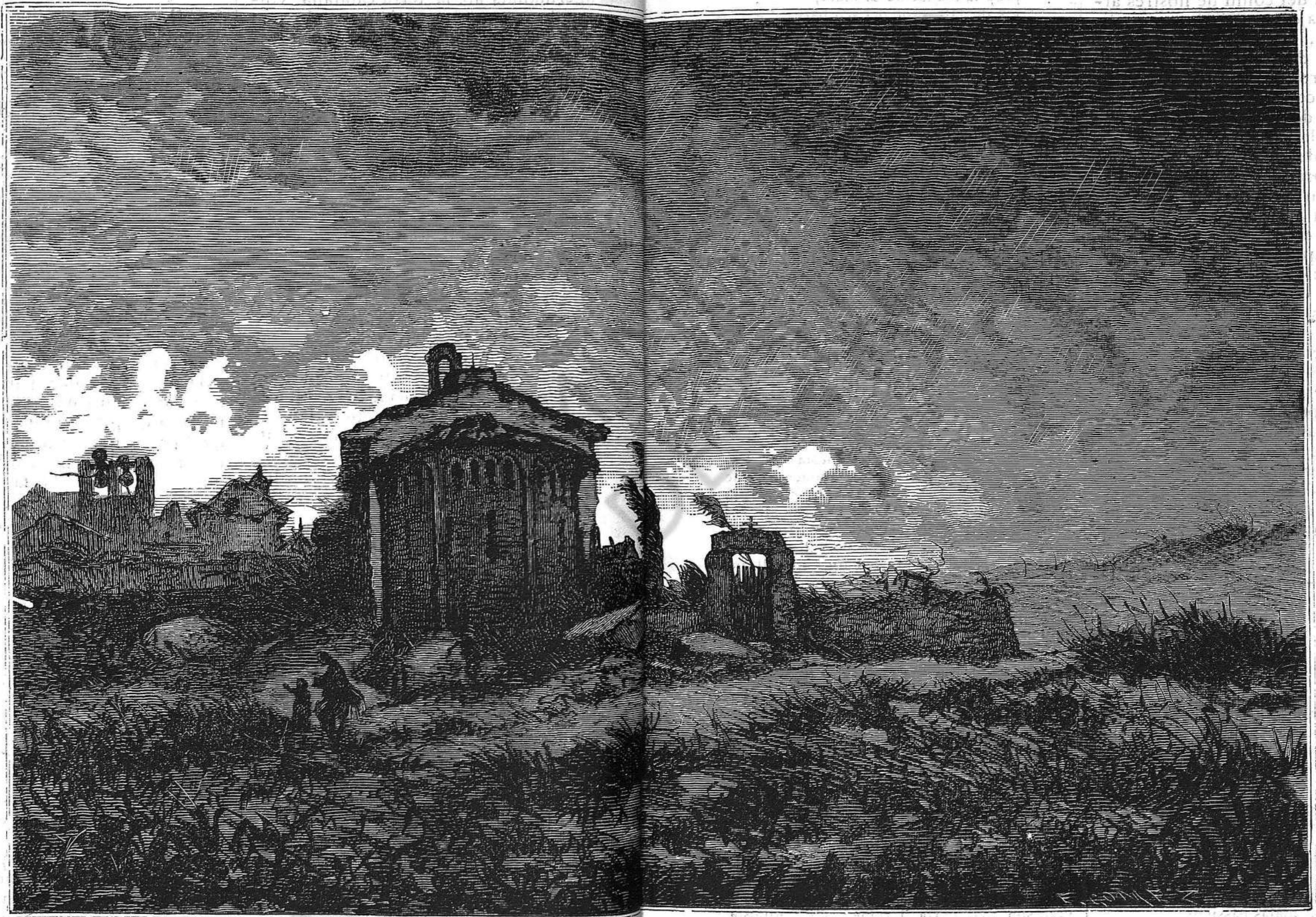
CADA vegada que entrém á ca 'n París se 'ns ocorren las mateixas consideracions respecte 'ls nostres artistas, segurament perque sempre es igual lo que s' exposa. Podran ser distints los autors, altres los cuadros, diferents los assumptos escullits, pero no veyem may més que estudis del natural, ja sia de paisatge ó de figuras, ab més ó ménos primors d' execució, pero sense que deixin de ser simples estudis.

Respecte á paisatge deuriam fer algunas escepcions molt honrosas, que no creyém necessari mentar; pero á pesar d' ellas queda en peu la nostra afirmació primera.

Distintas vegadas, parlant del moviment artístich catalá, habém preguntat com es que ab tants y tants artistas, qual precocitat era indici de son valer, no n' ha eixit un sol d' entre ells que, además de la factura, s' hage distingit per sas composicions. Los nostres artistas amants del color y entussiastas del detall, descuidan lo pensament quan no la forma. Si 's dedican al paisatge, se donan per satisfets ab copiar un punt de vista ab la precisió de la fotografia, la major part de las vegadas; si donan preferencia á la figura, may componen, y així es que sas produccions totas s' assemblan perque son copias més ó ménos ben interpretadas de la naturalesa, sense cuidar de posarhi per sa part altra cosa que 'l color.

¿Cumpleix aquest art la missió que li pertoca per ser tal? No pas en nostre pobre concepte. Ni está á l' altura corresponent, ni fa més sino atrofiar á tot aquell que tenint disposició se tancan en un cercol tan cómodo per lo fácil com viciós per lo cómodo.

Lo mateix Fortuny, qual fama passarà á las generacions que vingan per la inimitable brillantor de sa paleta,

VENS

LO TOCH DEL MAL TIPS — QUADRO DE MODFST. URCELL

no sapigué sustráures en sas obras al pecat original del comú de nostres artistes: la falta de propósit, per no dir de pensament, en saber posar son talent al servey de la humanitat, ó mellor dit, en trobar lo verdader concepte del art; concepte que no está pas enclós en cap de las escolas que divi-deixen las bellas-arts.

L' objecte de las bellas-arts no es solament decoratiu, que aquesta part es secundaria. En sas diferentas manifestacions parlan á nostra sensibilitat, y per tal motiu es precís compleixin la alta missió á que son destinadas.

Al entrar en qualsevol dels museos que contenen las obras dels grans mestres dels sigles XVI y XVII ¿quí no s' ha sentit imposat per los sentiments de qu' estavan possehits sos autors ó s proposaren traslladar á la tela? No pot donarse una prova més eloqüent que semblant impresió, pera evidenciar quant poden las bellas-arts si compleixen un objecte més elevat que 'l concretarse á reproduhir servilment la naturalesa. ¿Perqué, donchs, las exposicions modernas no produeixen un efecte semblant?

E. CANIBELL

Seguirá

LOS DOS GATS

FAULA

A casa meva hi ha un gat,
coloms, pollets y gallinas,
y may entre ells hi ha renyinas;
menjan tots junts en un plat.

En cambi en lo pis de dalt,
tenen un gatot del diastre
que es tot hú veure un pollastre
y saltarhi á ferli mal.

Y son germans. ¡Qui ho diria;
l' un ab tant malas passions
y l' altre ab instints tant bons,
sent germans tots de una cria!

Es que 'l meu ha estat criat
prop la mansa de sa mare;
y 'l de dalt, prop del seu pare,
que era un gatot endiestrat.

*Regla es que may la desment
la més petita excepció:*

*Qui imita á ne 'ls bons, es bó;
qui imita als dolents, dolent.*

CONRAT ROURE

BELLAS ARTS

DURANT la passada setmana, cridaren la atenció del públich qu' assisteix á la exposició Parés, cinch quadros, dos d' ells deguts al artístich pinzell de D. Francisco Masriera, y tres al no menos aventatjat de son germá Joseph. Dels del primer l' un es titolat «La Favorita» y representa una odalisca dreta en mitj del quadro, de color brillant y transparent, si be ab poch moviment en sas líneas, tal volta pera no turbar la originalitat que son autor ha volgut donar al assumpto; y l' altre lo retrato d' una elegant senyoreta de cara tan bonica com vigorosa y espontánea es l' execució d' aquesta tela, que es una prova més de la justa reputació de que gosa dit artista. Dels paissatjes de son germá los assumptos no poden ser més senzills, ni més simpátichs. La tornada d' un bateig passant per un jardí rublert de flors d' armoniosas tintas, es l' assumpto de l' un, plé de llum, de delicadesa en l' execució, y de transparència tal que 'ls mil reflexos que l' autor ha copiat (ab verdader carinyo artístich) en los batiments, destorban en cert modo la impresió agradable del conjunt; lo segon representa la tornada de las esposallas en lo moment en que 'ls convidats atravessan un riu dins una barca, quadret de molt bona impresió; y per fi, en lo tercer, copia la perspectiva d' un camí borejat d' arbres de diferents colors, de formas variadas y banyat tot per la llum del sol. Es un estudi de Naturalesa en quín l' artista ha lograt demostrar ahont arriba 'l vigor dels colors de sa paleta, y son talent en imaginar tintas y combinar contrastos que no s' endevinan en lo natural fins al veurers reproduhits á la tela per una ma mestra com es la d' en Joseph Masriera, tant que fins per excés de vigor resulta alguna nota exagerada; però son mal porta 'l remey, puig aquesta mort ofegada ab lo conjunt armónich y deliciós de tot l' assumpto.

M. M. M.

LO TOCH DEL MAL TEMPS

NINGÚ dubta ja que 'n Modest Urgell es un dels primers pintors catalans. Qui no ha tingut la satisfacció de recrear l'esperit davant de un d'aquells quadros ahont ell descriu gráficamente lo misteriós silenci de l'hora baixa, ó pinta la magestuosa nuvolada precursora de tempestat, ó l'aire salabrós de nostras costas; qui no s'hage delectat una sola vegada en las frescas creacions á que 'ns referim, no negará pas al Sr. Urgell lo renom de que gosa, perque ni una sola vegada haurá sentit parlarne desfavorablement.

Desde son celebrat quadro *Lo toch d'oració* fins al titolat *Girona!* última obra d'empenyo ab que acaba d'aumentar son renom, ha vingut conseguint nous triunfos á cada nova producció.

No 'ns deixarà mentir la còpia que publiquem del *Toch del mal temps*, que tant cridá l'atenció al exposarse en la botiga de la viuda Monter.

Lo motiu escullit es senzill, com tot lo del Sr. Urgell, pero no pot concebirse ab més grandiositat ni major bellesa. La ábside románica de la iglesia de Torroella de Montgrí, se destaca en primer terme á través de la calitja d'un dia d'hivern, mentres la petita campana toca á mal temps, seguint una antiga costum encara en ús á pesar de haber demostrat la ciencia quan perjudicial era.

Lo moviment agitat de tota la naturalesa, que completa lo quadro, no pot ser més just y dona idea perfecta de lo que 'l Sr. Urgell s'ha proposat.

Mes es precís confessar que 'ls quadros del celebrat paisatjista, per fidel que sia la còpia y encara que aquesta, com en lo grabat que publiquem, sia deguda á sa propia má, no dona mes que una lleugera idea del original.

NOVAS

Enviém lo més cordial y afectuós saludo á la premsa que préviament nos ha anunciat, desitjantli tota mena de prosperitats.

Desde 'l pròxim número de L' AVENS donará compte en una secció especial de totas las publicacions de las quals se n'hi remeti un exemplar.

Lo notable escriptor Lluís Cutchet, acaba de sufrir una forta enfermetat. Nos alegrariam de son complert restabliment.

Segons tenim entés, dintre breus dias lo *Centre Mozart* donará un concert en la Sala Beethoven ó Teatre Lírich.

Aquesta noticia 'ns dona lloch á aprobar los bons propòsits d'aquest centre, que son fomentar l'afició al art musical. Molt nos plau la creació de associacions com aquesta en nostra capital, que bona falta hi han fet fins ara, y més quan la iniciativa depent, com succeheix en lo *Centre Mozart*, de la juventut.

Sabem que dintre pochs dias veurá la llum pública un volum escrit en llengua catalana é ilustrat ab gran número de grabats, baix lo títol de *Anuari de l'Associació d'Excursions Catalana*.

Han col laborat en èll distingits membres d'aquella corporació, tan d'Espanya com de l'extranger, y segons nostras noticias cridará l'atenció per la varietat y calitat dels treballs que contindrán, tots ells d'índole científica, artística ó d'observació.

Decididament lo catalanisme va abandonant de dia en dia lo viciós camí de plorar glorias mortas, per dedicarse á treballs de verdader profit.

LO TROVADOR

En los temps en que vivia
de castell en vila anant,
si no l' or, la poesia
me donava un poder gran.

Jo cantava las batallas,
jo glosava cants d' amor,
y passant las fortas mallas
arribava fins al cor.